

Korupční les a příliš mnoho třísek

Diskuse o fungování justice je zcela namístě. Je ale silně nevhodné, aby takovou diskusi vedla a důsledky vyvozovala vláda, v jejímž čele je trestně stíhaný premiér

Pavel Páral
paralp@mf.cz

Nedávné rozhodnutí Městského soudu v Praze v případě předražených jízdének pražského dopravního podniku zbavilo viny všechny obviněné včetně momentálně nejslavnějšího politického lobbisty Ivo Rittiga a exšéfa DPP Martina Dvořáka. A veřejnosti opět cloumají emoce, protože známý arcikmotr zase uniká spravedlnosti. Nejde přitom ani zdaleka o pravomocné rozhodnutí, k němuž se soudy budou dopracovávat ještě dlouhou dobu.

Státní žalobce Adam Borgula se vmlouvá na to, že soudce Hovorka nepřipustil jako důkaz prostorové odposlechy z hotelu Ventana pořízené v průběhu vyšetřování jiné kauzy. Nicméně tuto skutečnost měl předpokládat, protože soudy k prostorovým odposlechům přistupují odlišně než k odposlechům telefonních hovorů a považují je za daleko invazivnější opatření. A podle trestního řádu lze v jiné věci použít prostorové odposlechy pořízené mimo obydlí, přičemž za obydlí je považován i hotelový pokoj. K odposlechům obydlí trestní řád mlčí, ale soudy je většinou odmítají. Tuto soudní praxi by měli na vrchním státním zastupitelství znát a pro trestnou činnost žalovaných Borgula měl, pokud opravdu o trestnou činnost šlo, obstarat ještě nějaké jiné usvědčující důkazy. Navíc je otázkou, zda

by byly tyto odposlechy dostatečným důkazem, i kdyby byly v řízení použity.

Křivda jako trest

Nejde ale ani o jediný či výjimečný případ, kdy státní žalobci a policisté u soudů propadají. Před pár dny v Poslanecké sněmovně u kulatého stolu k nezávislosti státního zastupitelství, který pořádal pirátský poslanec Michálek, konstatovala čerstvá a silně nepopulární ministryně spravedlnosti Marie Benešová, že v současné době je příliš vysoký počet účastníků trestních řízení zproštěn obžaloby. „Jednala jsem s ředitelem odboru odškodňování na ministerstvu a jsem velmi znepokojena, protože tu škodu pak musí zaplatit stát,“ dodala.

O nějakou škodu z finančních náhrad jde ale až v poslední řadě. Podle statistik bylo loni v ČR nezákonně stíháno na dvanáct stovek lidí. Pro všechny to byl dramatický zásah do jejich životů, který jim skromné finanční odškodnění od ministerstva rozhodně nevynahradí. Pro ilustraci, letos v lednu se dočkali omluvy od České republiky a odškodnění za deset let stíhání a soudů liberečtí zastupitelé vinění z nevhodného prodeje nevelkého pozemku. Dostali 180 tisíc, což činí patnáct set měsíčně. I na pouhou úhradu advokáta směšně nízká částka.

V případech jako přes kopírák pak byli před měsícem osvobozeni zastupitelé Postoloprť. Prodali dům a policisté usoudili, že příliš levně. Nechali si na to udělat znalecký posudek, který vznikl při desetiminutové návštěvě znalce v nemovitosti

cestou na víkend. Námitky obhajoby ani dohlídka nadřízeného státního zastupitelství nebyly nic platné. Dva a půl roku byli nevinní lidé sprostými podezřelými, až nakonec po zdrcujícím soudním jednání sama státní zástupkyně navrhla zproštění.

Předminulý týden po sedmi letech definitivně skončilo martyrium bývalého českobudějovického primátora Juraje Thomy. Toho policie v roce 2012 obvinila, že podepsal dodatek ke smlouvě, jímž prodloužil městský kontrakt na dodávku IT služeb, aniž by ho předložil

zastupitelstvu. Učinil tak na základě podkladů dodaných mu odpovědnými úředníky. Přesto byl stíhán a nejprve odsouzen na pět let kriminálu. Vrchní soud ho osvobodil a Nejvyšší soud nyní odmítl dovolání nejvyššího žalobce s tím, že nutně musel vycházet z předpokladů, které dostal jako podklad od úřadu.

Odpočívadla a dětské porno

Jedním z prvních případů, který vyvolal pochybnosti o fungování orgánů činných v trestním řízení, byla kauza Michala Haly, bývalého manažera Ředitelství silnic

a dálnic, který byl stíhán za údajně nevýhodný pronájem dálničních odpočívadel. Když už bylo jasné, že stíhání je neudržitelné, přibýlo obvinění z držení a výroby dětské pornografie odvozené z údajného nálezu disket se závadným obsahem při domovních prohlídkách u Haly kde si v garáži za velmi podezřelých okolností. Podvody s odpočívadly se podle soudu nakonec nekonaly a diskety nebyly obžalovaného. Michal Hala za stíhání započaté v roce 2011 nyní požaduje u soudů odškodnění ve výši zhruba osmdesáti milionů korun. Na případu se podepsali

takzvaní elitní policisté z protikorupční centrály a vrchní státní zastupitelství. A dodnes nikdo neví, kdo tam ty diskety podstrčil.

Stejný policejní útvar, tentokrát ve spolupráci s městským státním zastupitelstvím, má na svědomí stíhání bývalého ředitele odboru městského investora pražského magistrátu Jana Beránka. Ten se měl provinít tím, že zadal externím právníkům posouzení splatných faktur na práce při stavbě tunelu Blanka, aby se vyhnul nebezpečí, že proplatí vícepráce, které by přesahovaly zákonný limit

pro veřejné zakázky. Šetření probíhalo na základě anonymního udání, jehož autora z okruhu dříve mocných vládců Prahy z politickém zákulisí dobře znají.

Soudkyně žalobu roztrhala na kusy a konstatovala, že Beránek najmutím právníků městu žádnou škodu nezpůsobil, ale naopak ušetřil hlavnímu městu stamiliony.

Podobných případů zjevného selhání policie a státních zástupců jsou minimálně desítky a nezřídka vyvolávají dojem účelovosti stíhání nebo minimálně slendriánu.

Neposlušná soudkyně

Tyto všechny případy nakonec soudy zastavily, a teď to bude něco stát. Jsou ale případy, kdy vznikají pochybnosti i o soudních rozhodnutích. Tak jako v případě Jany Nagyové a Vojenského zpravodajství, kde vedení státního zastupitelství vybuchlo v úpěnlivé nadšení po pravomocném vynesení podmíněných trestů. Už ten podmíněný trest u něčeho tak vážného, jako je zneužití tajné služby pro soukromé účely, naznačuje, že tu něco moc neodpovídá obřím policejním manévřům v červnu roku 2013. Především však na přinejmenším zdvižení obočí je to, že v tak důležitém případě muselo dojít k výměně soudkyně Králové, která obžalované odmítala uznat vinnými, a ministr spravedlnosti Pelikán s ní dokonce zavedl kárné řízení, kde se jí snažil zbavit taláru, což se mu nepodařilo. Králová dostala jen peněžité trest. Ale nová soudkyně už dobře věděla, co se od ní čeká. Ministr Pelikán tak projevil pochopení pro společenskou objednávku, což potvrdil i později nezákonným vydáním hackera Nikulina

rozhodl, že vzdání se mandátu nemůže být trestným činem, tento případ se rozpadl a postupně se proměnil ve spor o zdanění luxusních kabelek, které Nagyová měla dostat darem od významných podnikatelů a šéfů státních firem. Doměřená daň činila asi tři čtvrtě milionu a už je zaplacená. Ona slavná údajná korupce se ale projednává rovněž. A tak stojí před soudem i Roman Boček. Za to, že zprostředkoval jednání mezi neposlušnými poslanci, kteří na základě toho složili mandát, což podle Nejvyššího soudu nemohl být trestný čin. Ale největší bizár je, že soudkyní je zde opět neposlušná Helena Králová.

pravomocný drakonický sedmiletý trest vězení pro bratry Zemky v jedné ze solárních kauz potvrzený i Nejvyšším soudem. Zemkové podobně jako již zmíněný expriátor Thoma argumentovali, že podepisovali předávací protokol v přesvědčení, že dílo je hotové, a spoléhali přitom na své odborné zaměstnance. Oba navíc dostali chomutovské solární elektrárny darem od otce, takže je dost nepravděpodobné, že by je zrovna on chtěl použít k nějakým nezákonným krokům a podvádění ERÚ.

Když chycení za ruku nestačí

Justice samozřejmě nemá za sebou jen zjevné průšvihy a podivnosti. Úspěšně se podařilo a dále daří vyšetřit záležitosti kolem dotačních podvodů v případě ROP Severozápad či řadu dalších korupčních věcí.

Někdy věci nejdou tak, jak by měly, protože protivník je nadmíru obratný jako David Rath, který se dosud nedočkal trestu, přestože byl přistižen s úplatkem v ruce. Ale nelze si odpustit připomínku, že při zodpovědnější práci policie s odpověďmi by to měl Rath podstatně těžší.

Každopádně těch neúspěchů a životů nevinných lidí je příliš mnoho, aby to šlo v právním státě přejít mávnutím ruky či pověstným úslovím o kácení lesa korupce a nezbytném létání třisek. Diskuse o fungování justice a zejména státních zastupitelství a kvalitě jejich práce je zcela na místě, byť je silně nevhodné, aby takovou diskusi vedla a důsledky vyvozovala vláda, v jejímž čele je trestně stíhaná osoba. ●

Někdy věci nejdou tak, jak by měly, protože protivník je nadmíru obratný jako David Rath, který se dosud nedočkal trestu, přestože byl přistižen s úplatkem v ruce.

do USA ještě předtím, než byla vyřešena jeho žádost o azyl.

Navíc nová soudkyně utajila celý spis, ne jen jeho části týkající se práce tajné služby, takže veřejnost má o průběhu procesu velmi jednostranné informace.

Zcela bizarní je pak projednávání hlavní větve případu, kdy měli být bývalí poslanci ODS korumpováni premiérem Nečasem novými funkcemi za to, že se vzdají mandátu. Poté, co Nejvyšší soud

Z klientelistických sítí opřadajících politiku v Česku, které měla razie na Úřadu vlády rozkrýt, není vůbec nic. Roman Janoušek je sice odsouzen k nepodmíněnému trestu, ale nikoli za zaprodané kšefty s politiky, ale za to, že v ne zcela střízlivém stavu přejel paní na přechodu, což fakt není zásluha elitních policistů a státních žalobců.

Ale jsou i čerstvější případy. Aktuálně se v právnických kruzích čile diskutuje už